# כלכלה לגיאוגרפים

## פרק 13 - מאזן התשלומים ושוק מטבע חוץ

### תוכן העניינים

1. כללי ..... 1

# מאזן התשלומים ושוק מטבע חוץ:

## שאלות:

### מאזן התשלומים:

**1)** בשנה האחרונה בוצעו העסקאות הבאות:
- חברה ישראלית מכרה סחורה לחו"ל בשווי 100 מיליון דולר. התמורה התקבלה במזומן.
- ממשלת ישראל קיבלה מארה"ב ציוד צבאי בשווי 300 מיליון דולר. מחצית ניתן כמענק ומחצית כמלווה לטווח ארוך.
- חברת פרסום בינלאומית רכשה מחצית מסוכנות פרסום ישראלית בסך של 20 מיליון דולר במזומן.

א. הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים במאזן התשלומים קטן ב-100 מיליון דולר.

ב. הגירעון בחשבון השוטף במאזן התשלומים גדל ב-50 מיליון דולר.

ג. יתרות המט"ח גדלו ב-100 מיליון דולר.

ד. מאזן התשלומים אינו מאוזן בגלל המענק, אשר תמורתו לא שולמה במזומן.

**2)** בשנה האחרונה בוצעו העסקאות הבאות:
- חברה ישראלית קנתה סחורה מחו"ל בשווי 100 מיליון דולר. התמורה שולמה מחצית במזומן ומחצית באשראי לטווח קצר.
- ממשלת ישראל קיבלה מארה"ב 3 מטוסי קרב בשווי 250 מיליון דולר במתנה.

א. הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים במאזן התשלומים גדל ב-350 מיליון דולר.

ב. הגירעון בחשבון השוטף במאזן התשלומים גדל ב-350 מיליון דולר.

ג. יתרות המט"ח גדלו ב-100 מיליון דולר.

ד. טענות ב' וג' נכונות.

**3)** חברה ישראלית פרעה חובות (תשלום קרן) בסך 50 מיליון דולר לבנקים בשוויץ. בנוסף, שילמה ריבית על ההלוואה בסך 2 מיליון דולר.

א. הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים במאזן התשלומים גדל ב-50 מיליון דולר.

ב. הגירעון בחשבון השוטף במאזן התשלומים גדל ב-52 מיליון דולר.

ג. יתרות המט"ח גדלו ב-52 מיליון דולר.

ד. כל הטענות האחרות אינן נכונות.


לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו ל-www.GooL.co.il
כתב ופתר – עופר לוי ©

**4)** חברה ישראלית רכשה חברה אמריקאית בסך של 50 מיליון דולר בתחילת השנה, וקיבלה דיבידנד (חלוקת רווחים) כעבור מספר חודשים בסך של 4 מיליון דולר.

א. הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים במאזן התשלומים גדל ב-50 מיליון דולר.

ב. הגירעון בחשבון השוטף במאזן התשלומים ירד ב-4 מיליון דולר.

ג. יתרות המט"ח קטנו ב-46 מיליון דולר.

ד. טענות ב' וג' נכונות.

**5)** חקלאי ישראלי שילם לעובדיו הזרים משכורות בסך 500 אלף דולר. העובדים הזרים ביצעו רכישות של סחורות בשווי 200 אלף דולר ושלחו לקרוביהם בחו"ל.

א. הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים במאזן התשלומים גדל ב-300 אלף דולר.

ב. הגירעון בחשבון השוטף במאזן התשלומים גדל ב-500 אלף דולר.

ג. יתרות המט"ח קטנו ב-300 אלף דולר.

ד. טענות א' וג' נכונות.

**6)** בשנה האחרונה בוצעו העסקאות הבאות:

- הסניף של חברה ישראלית בארה"ב נתן ייעוץ בשווי 10 מיליון דולר לחברה אמריקאית.
- ממשלת ישראל שלחה צוותים וסיוע רפואי בשווי 5 מיליון דולר בעקבות רעידת אדמה למדינה זרה.
- חברה ישראלית לוותה 20 מיליון דולר מבנק שוויצרי.

א. הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים במאזן התשלומים קטן ב-15 מיליון דולר.

ב. הגירעון בחשבון השוטף במאזן התשלומים קטן ב-10 מיליון דולר.

ג. יתרות המט"ח קטנו ב-10 מיליון דולר.

ד. טענות א' וב' נכונות.

**7)** להלן נתונים אודות מאזן התשלומים בשנה האחרונה:

- הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים גדל ב-10 מיליון דולר.
- העברות חד צדדיות נטו היו 6 מיליון דולר.
- יתרת ההלוואות של המשק גדלה ב-8 מיליון דולר.
- המשק לא נתן הלוואות ולא קיבל החזרי הלוואות.
- השקעות זרים בארץ נטו היו בסך 6 מיליון דולר.

א. יתרות המט"ח קטנו ב-10 מיליון דולר.

ב. יתרות המט"ח גדלו ב-10 מיליון דולר.

ג. יתרות המט"ח לא השתנו.

ד. כל הטענות האחרות אינן נכונות.


לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו ל-www.GooL.co.il
כתב ופתר – עופר לוי ©

**8)** להלן נתונים מתוך מאזן התשלומים:
- המשק לקח הלוואות בסך 40.
- המשק נתן הלוואות בסך 20.
- המשק החזיר הלוואות בסך 38.
- המשק קיבל החזרי הלוואות בסך 15.
- יתרות המט"ח גדלו ב-20.

מכאן נובע כי:

א. החוב החיצוני ברוטו גדל ב-20 והחוב החיצוני נטו לא השתנה.

ב. החוב החיצוני ברוטו גדל ב-2 והחוב החיצוני נטו קטן ב-23.

ג. החוב החיצוני ברוטו גדל ב-20 והחוב החיצוני נטו קטן ב-23.

ד. החוב החיצוני ברוטו גדל ב-20 והחוב החיצוני נטו קטן ב-3.

**9)** להלן נתונים מתוך מאזן התשלומים בשנה האחרונה:
- הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים גדל ב-50 מיליון דולר.
- לא היו כל העברות חד צדדיות.
- השקעות זרים בארץ נטו היו בסך 50 מיליון דולר.

א. יתרות המט"ח קטנו.

ב. יתרות המט"ח גדלו.

ג. החוב החיצוני נטו לא השתנה.

ד. החוב החיצוני ברוטו לא השתנה.

**שוק מטבע חוץ:**

**1)** במשק המצוי בשיווי משקל באבטלה, נהוג משטר שער חליפין נייד עם תנועות הון חופשיות. להלן מספר טענות:

א. הייבוא תמיד שווה לייצוא.

ב. עליית שער הריבית המקומית יביא לירידה בתנועות ההון הנכנסות.

ג. עליית שער הריבית המקומית יביא לגידול בייבוא.

ד. עליית שער הריבית המקומית יביא לגידול בייצוא.

**2)** במשק המצוי בשיווי משקל באבטלה, נהוג משטר שער חליפין נייד עם תנועות הון חופשיות. הממשלה הגדילה את הוצאותיה במימון מלווה מהציבור. להלן מספר טענות:

א. פעולת הממשלה תגרום לעליית שער החליפין.

ב. הייבוא יגדל והייצוא יקטן.

ג. עליית שער הריבית המקומית תביא להשפעה זהה.

ד. הגדלת הוצאות הממשלה במימון של הטלת מיסים הייתה מביאה לתוצאות הפוכות.


לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו ל-www.GooL.co.il
כתב ופתר – עופר לוי ©

**3)** משק מצוי בשיווי משקל באבטלה. במשק נהוג משטר שער חליפין נייד עם תנועות הון חופשיות. הנגיד האמריקאי העלה את שער הריבית. כתוצאה מכך:

א. יחול גידול בעודף הייבוא ושער החליפין יעלה.

ב. יחול קיטון בעודף הייבוא והפער הדיפלציוני יצטמצם.

ג. הצריכה הפרטית לא תושפע משינוי זה.

ד. יחול גידול בהעברות חד-צדדיות.

**4)** משק מצוי בשיווי משקל באבטלה. במשק נהוג משטר שער חליפין נייד עם תנועות הון חופשיות. במשק חל גידול בתוצר. כתוצאה מכך:

א. שער החליפין ירד והייבוא יגדל.

ב. יחול קיטון בעודף הייבוא והפער הדיפלציוני יצטמצם.

ג. יהיה גידול בתנועות ההון הנכנסות.

ד. שער החליפין יעלה ולא יחול שינוי בעודף הייבוא.

**5)** משק מצוי בשיווי משקל באבטלה. במשק נהוג משטר שער חליפין נייד עם תנועות הון חופשיות. במשק חל גידול בתוצר במקביל לעלייה בשער הריבית המקומי. כתוצאה מכך:

א. יחול גידול בעודף הייבוא ושער החליפין יעלה.

ב. יחול קיטון בעודף הייבוא והפער הדיפלציוני יצטמצם.

ג. לא ניתן לדעת מה יקרה לשער החליפין והייצוא, אך הייבוא ועודף הייבוא יגדלו בהכרח.

ד. כל הטענות האחרות אינן נכונות.

**6)** משק מצוי בשיווי משקל באבטלה. במשק נהוג משטר שער חליפין נייד עם תנועות הון חופשיות. במשק חל קיטון בתוצר במקביל לעלייה בשער הריבית המקומי. כתוצאה מכך:

א. יחול גידול בעודף הייבוא ושער החליפין יעלה.

ב. יחול קיטון בעודף הייבוא ושער החליפין ירד.

ג. לא ניתן לדעת מה יקרה לשער החליפין והייצוא, אך הייבוא ועודף הייבוא יגדלו בהכרח.

ד. לא ניתן לדעת מה יקרה לייבוא, אך הייצוא יקטן ועודף הייבוא יגדל.

**7)** משק מצוי בשיווי משקל באבטלה עם משטר של שער חליפין נייד.
באיזה מהמקרים הבאים ירד שער החליפין?

א. הציבור צופה תיסוף בשער החליפין.

ב. הריבית בארץ עלתה ב-1% והריבית בחו"ל עלתה ב-2%.

ג. רמת המחירים בארץ עלתה ב-3% ורמת המחירים בחו"ל עלתה ב-2%.

ד. רמת הסיכון של מדינת ישראל עלתה ודירוג האשראי שלה ירד.

ה. התוצר העולמי קטן.


לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו ל-www.GooL.co.il
כתב ופתר – עופר לוי ©

**8)** בשנים 2011-2010 רכש הנגיד הישראלי סטנלי פישר כמויות גדולות של דולרים, על מנת לגרום לעלייה בשער הדולר. פעולה זו:

א. מקטינה את היצע הכסף המקומי.

ב. מגדילה את עודף הייבוא.

ג. פועלת לטובת היצואנים והצמיחה במשק.

ד. מקטינה את הצמיחה במשק, כי שקל חלש רע למדינה.

**9)** להלן מספר טענות לגבי שוק מטבע חוץ:

א. במשטר שער חליפין נייד ייתכן עודף ביקוש למט"ח.

ב. הגדלת העברות חד צדדיות למדינה (מענקים) תגרום לירידת שער החליפין במשטר שער חליפין נייד ושער חליפין קבוע.

ג. במשק עם משטר שער חליפין נייד כל שינוי יוביל להתייצבות ע"י שינוי בשער החליפין.

ד. במשטר שער חליפין קבוע כל שינוי יוביל להתייצבות ע"י שינוי בשער החליפין.

**10)** להלן נתונים לגבי משק בשנה מסוימת:

| | | |
|---|---|---|
| היצוא | - | $X = 1,200 + 400(E/P)$ |
| היבוא | - | $IM = 1,500 + 0.3Y - 600(E/P)$ |
| העברות חד צדדיות | - | $TR = 500$ |
| התוצר בשיווי משקל | - | $Y = 10,000$ |
| תנועות הון נכנסות | - | $CF = 50(i - i^*) + 300$ |
| שער הריבית המקומי | - | $i = 10\%$ |
| שער הריבית העולמי | - | $i^* = 8\%$ |

להלן מספר טענות:

א. אם במשק יש משטר של שער חליפין נייד, אז שער החליפין בשיווי משקל הוא 2.5.

ב. אם במשק יש משטר של שער חליפין נייד, אז העלאת הריבית המקומית ל-12%, תגרום לשער החליפין לרדת ל-2.1.

ג. אם במשק יש משטר של שער חליפין קבוע הנקבע לרמה של 2 ₪ לדולר, אז יתרות המט"ח של המדינה יקטנו ב-400.

ד. אם במשק יש משטר של שער חליפין קבוע הנקבע לרמה של 2 ₪ לדולר ובמשק היה חל איסור על תנועות הון, אזי יתרות המט"ח של המדינה יקטנו ב-900.


לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו ל-www.GooL.co.il
כתב ופתר – עופר לוי ©

## תשובות סופיות:

### מאזן התשלומים:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1) ב' | 2) א' | 3) ד' | 4) ד' | 5) ד' |
| 6) ד' | 7) ב' | 8) ב' | 9) ג' | |

### שוק מטבע חוץ:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1) ג' | 2) א' | 3) ב' | 4) ד' | 5) ג' |
| 6) ד' | 7) א' | 8) ג' | 9) ג' | 10) ג' |


לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו ל-www.GooL.co.il
כתב ופתר – עופר לוי ©